

JÓK A LEGJOBBAK KÖZÜL

Sződi Sándor (IFKA - Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft. minőség szakértő)

„... Shiba professzor tanításait követem, vallom. Nekem az a minőségi termék, szolgáltatás, ha megfelel a szabványnak, jogszabályban rögzített követelményeknek, emellett alkalmas a rendeltetési céljára (ugye tudjuk, ez nem mindig esik egybe) és még a látens, azaz a ki nem mondott vevői igényeket is kielégíti ...”

Beszélgetés Kálmán Alberttel

Kálmán Albert

- *A honi minőségszakemberek körében jól cseng a neved, sokan ismerik tevékenységedet. Nyitányként mégis egy rövid szakmai életút felvázolására kérek!*
- Általános iskolai tanulmányaimat Veresegyházon végeztem, ezt követően a budapesti Bolyai János Fonó-, Szövő- és Hurkolóipari Technikum tanulója lettem, szövő szakon. 1970-ben felvettek a Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karára. Azon a nyáron 6 hetet dolgoztam szerelőként az Újpesti Gyapjúszővőgyárban (UGY), majd az akkori általános szabályok szerint 11 hónapos sorkatonai szolgálatra vonultam be. Közben sikeresen megpályáztam egy magyar állami ösztöndíjat, így 1971-76 között a Moszkvai Textilipari Egyetemen tanultam, szövéstechnológia szakirányon. Friss gépészmérnöki diplomámmal 1976 őszétől ismét az Újpesti Gyapjúszővőgyárban kezdtem el dolgozni. Voltam technológus, szövődei mérnök és közel 3 évig szövődei gyárrészlegvezető. Egyik egykori diák társam hívására 1982 tavaszán a Textilipari Minőségellenőrző Intézet (TEXIMEI) igazoltam át. Kezdetben főelőadói, később osztályvezetői munkakörben vállalati minőségbiztosítási rendszerek állapotfelmérésével, továbbfejlesztésével, illetve ilyen rendszerek bevezetésével és iparági elemző jelentések készítésével foglalkoztam. 1991 decemberében kerültem a mai Nemzetgazdasági Minisztérium jogelődjéhez és onnan mentem nyugdíjba 2015. február 23-án. A minisztériumban főtanácsosi, osztályvezetői, vezető-főtanácsosi munkakörben először általános minőségügyi kérdésekkel, minőségösztönzéssel foglalkoztam, majd következtek a minőségdíjak. A közép- és kelet-európai régióban először Magyarországon és ezen belül tárcánknál szabályoztuk objektív módon, jogszabályban a műszaki termékek megfelelőségét vizsgáló, ellenőrző, tanúsító szervezetek kijelölését és brüsszeli bejelentését (notifikálását). 10 évig vezettem a tárcánál a Kijelölési Bizottságot és hosszabb-rövidebb ideig részt vettem például a közlekedési, illetve az egészségügyi szaktárca kijelölési bizottságának munkájában. Minisztériumi munkám utolsó 10 évében szinte kizárólag műszaki jogharmonizációval kellett foglalkoznom, ezen belül főleg az Európai Unió rendeleteinek, irányelveinek („direktíváinak”), határozatainak hazai átültetésével, bevezetésével, az ipari szakterületre vonatkozó, Brüsszelben képviselendő magyar tárgyalási álláspontok kidolgozásával és tárcaközi egyeztetésével, sok esetben jómagam voltam kinn a jogszabályelőkészítő tárgyalásokon. Részt vettem továbbá

számos hazai gazdaságfejlesztési pályázat értékelésében. Szakmai tevékenységemet, látásmódomat nagyban segítették a különféle tanfolyamok, továbbképzések, például a Svájcban 1979-ben elvégzett 1 hetes üzemvezetői tanfolyam, a Budapesti Műszaki Egyetemen az 1980-82 közötti gépipari gazdasági mérnöki képzés, az 1987-es, 10 hetes hazai TQM tanfolyam Shoji Shiba japán professzor irányításával, Japánban 1990-ben a 6 hetes termelésirányítási képzés, Dél-Koreában 1992-ben a 2 hetes mérésügyi tanfolyam, a Belgiumban a 90-es, 2000-es években többször, az elvárások szerint évente elvégzett Európai Minőség (Kiválóság) Díj értékelői tanfolyam és a még vagy 50 további hazai és külföldi képzés. Ezek között akadnak mai szemmel nézve igazi kuriózumok is: azt hiszem, én vagyok az egyetlen ember Magyarországon, aki a honvédségnél repülőgép-hajtómű szerelői, páncélos parancsnoki és tolmáctiszti képzést egyaránt kapott.

- *A minisztériumban végzett munkáid során hány miniszter váltotta egymást? Megtennéd, hogy név szerint említéd őket? A Nemzetgazdasági Minisztérium jogelődjeinek megnevezése is többször változott aktív munkásságod alatt!*
- *A lista meglehetősen hosszú, de kétségtelenül érdekes:*
 - Szabó Iván (1991. XII.17. – 1993. II.24.) - Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM)
 - Latorcai János (1993. II.24. – 1994. VII.15.) - Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM)
 - Pál László (1994. VII.15. – 1995. VII.15.) - Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM)
 - Dunai Imre (1995. VII.16. – 1996. IX.5.) - Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM)
 - Suchman Tamás (1996. IX.6. – 1996. X.15.) - Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (IKM)
 - Kiss Péter (1996. X.16. – 1996. X.28.) - Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium (IKIM)
 - Fazakas Szabolcs (1996. X.29. – 1998. VII.8.) - Ipari, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Minisztérium (IKIM)
 - Chikán Attila (1998. VII.8. – 1999. XII.31.) - Gazdasági Minisztérium (GM)
 - Matolcsy György (2000. I.1. – 2002. V.27.) - Gazdasági Minisztérium (GM)
 - Csillag István (2002. V.27. – 2004. X.4.) - Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM)
 - Kóka János (2004. X.4. – 2007. XII.4.) - Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM)
 - Kákosy Csaba (2007. XII.5. – 2008. V.15.) - Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM)
 - Bajnai Gordon (2008. V.15. – 2009. IV.14.) - Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM)
 - Hónig Péter (2009. IV.20. – 2009. IV.29.) - Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM)
 - Varga István (2009. IV. 29 – 2010. V.29.) - Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium (NFGM)
 - Matolcsy György (2010. V.29. – 2013. III.7.) - Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM)
 - Varga Mihály (2013. III. 7-től) - Nemzetgazdasági Minisztérium (NGM)
- *Sok minőségi díj alapításában, meghirdetésében, minisztériumi koordinálásában, népszerűsítésében vettél részt. Pontosán feltérképezted, összegezted ezeket?*
- *Az IIASA-Shiba Díj esetében a népszerűsítésben, a minisztériumi átadás biztosításában vettem részt. A Nemzeti Minőségi Díj (NMD) kezdettől fogva a „mi termékünk” volt, bár az alapötlet kétségtelenül Shiba professzortól származott. Külön „műfaj” volt az Európai Minőség (Kiválóság) Díj, ennek kapcsán több esetben vettem részt a külföldi pályázatok értékelésében, illetve helyszíni szemlén. A regionális minőségdíjak (RMD) gondolata először Cséfalvay államtitkár úrban merült fel. A magam részről a pénzügyi háttér kiegészítését koordináltam a tárcánál, továbbá jónéhány regionális díj meghirdetésében és a díjak átadásában személyesen vettem részt. Az Ukrán Minőség Társaság volt a kezdeményezője a Közép- és Kelet-Európai Minőség Díjnak, amelyet magyar nemzeti koordinátorként igyekeztem népszerűsíteni a hazai vállalkozások között.*
- *Melyik díj és miért állt hozzád a legközelebb - melyik volt a kedvenc?*
- *Nehéz lenne erre válaszolni. Az előző kérdésre adott válaszból talán kiderül, hogy mindegyik díjnak voltak csak rá jellemző sajátosságai. A Shiba Díj volt a díjak világába a belépő, több szervezet sikeresen járta meg a további lépcsőfokokat. Az NMD vonzereje az újszerűségében és a miniszterelnöki szintű parlamenti díjátadásban rejtett, különösen kezdetben óriási érdeklődés nyilvánult meg iránta. Az európai díj pályázati rendszere kiváló lehetőséget nyújtott az európai díjértékelési gyakorlat, a külföldi vállalkozások és külföldi értékelők megismerésére. Az RMD kapcsán sok kiváló hazai kollégával találkoztam. A közép- és kelet-európai díj esetében saját szabadságom terhére vettem részt az értékelésekben. Annak külön örülök, hogy két magyar*

cég is eljutott a legmagasabb szintű elismerésig. Kár, hogy ez a lendület megtört, talán az ukrainai helyzet rendeződésével ez a folyamat is visszatér a régi mederbe. Sajnálom, hogy az ukrán kollégák által a felsőoktatási intézmények hallgatói és a fiatal szakemberek részére meghirdetett minőségmenedzsment pályázatra a magyar minőségügy egyetlen szervezete, fontosabb szereplője sem mozdult rá.

- *Munkádat többször elismerték. Melyekre vagy a legbüszkébb és miért?*
- Az előző kérdéshez hasonlóan nehezen tudnék erre válaszolni. A miniszteri elismerő oklevél mindenesetre azért volt számomra kedves, mert azt a munkáltatómtól kaptam, nagyon konkrét eredményért. Arra mindenesetre büszke vagyok, hogy a Magyar Minőség Társaságtól, az EOQ MNB-től, az ISO 9000 Fórumtól és az MTESZ-től egyaránt kaptam elismerést, ezzel mintegy megköszönték a hosszabb időn át végzett munkámat.
- *Publikációid közül, légy szíves említs meg néhányat! Szerkesztőbizottsági tagként is sokat tettél a magyar minőségügy népszerűsítéséért!*
- Több mint 50 szakmai publikációm jelent meg. A hetvenes évek második és a nyolcvanas évek első felében a Gyapjúipari Szemle hozta le az első cikkeimet, ugyanott évekig szerkesztőbizottsági tag voltam. Az Ipari Szemle közölte a minőségösztönnéssel és a külföldi útjaimról, valamint a minőségdíjakról írt cikkeimet. Sokat köszönhetek a Minőség és Megbízhatóság szerkesztőbizottsági tagjaként eltöltött éveknek. Cikkeim, előadásaim közül a világhálón több most is elérhető.
- *Nyugdíjasként hogyan látod hazánkban a minőség megítélését? Milyen irányba tartunk?*
- Néhány évvel ezelőtt a nemzeti főadón hallottam egy beszélgetést egy Svédországból hazatelepült nyugdíjossal. A riporter azt kérdezte tőle, hogy mi volt az, amit a legnehezebben szokott meg itthon. Az illető a következőket mondta: az, hogy bárhová megyek, bármit veszek, bármit intézek, mindenhol át akarnak verni, be akarnak csapni! És ebben bizony sok igazság van. Ezen mindenképpen változtatnunk kellene. Egy Erdélyből áttelepült neves értelmiségi mondta, hogy például Kolozsváron már szinte lehetetlen jó iparost találni. Félek, hogy lassan mi is kezdünk erre a szintre kerülni. Nemrég egy burkoló kisiparos ismerősöm azt mesélte nekem, hogy egyszerűen nem talál jól képzett munkaerőt. A közelmúltban az egri strand öltözőjében jómagam fültanúja voltam két szaki beszélgetésének, amely arról szólt, hogy Szlovákiában kellene munkát vállalni, mert ott (!) lényegesen magasabb a kereset. Másrészt az üzleteinkbe mindenfajta ellenőrzés nélkül áramlanak a használhatatlan, bővli, gagyi külföldi termékek. A kormányzat nagyon helyesen azt már felismerte, hogy az élelmiszerek terén lépnie kell. Az iparcikkeknel azonban sok tekintetben még rosszabb a helyzet. Nagyon sok termék sem a vonatkozó szabványoknak, sem a rendeltetési célnak nem felel meg!
- *Mit tehetnénk a minőség presztízsének növeléséért?*
- Ez a kérdés sorosan összefügg az előző kérdéssel, részben már vázoltam a tennivalókat. A magam részéről nem tartom szerencsés lépésnek a fogyasztóvédelem korábbi rendszerének felszámolását, a fogyasztói panaszok intézésének jelenlegi gyakorlatát, a silány termékek ügyeskedő gyártóinak, forgalmazóinak „szankcionálását”. Mélységesen sajnálom továbbá, hogy a Magyar Minőség Társaság által is jegyzett Nemzeti Minőségfejlesztési Program nem valósulhatott meg! De nem megyek ilyen messzire: volt olyan főosztályvezetőm, aki közölte velem, ha rajta múlna, a minőségügy egyetlen forintot sem kapna a tárcától. És ez az ember korábban miniszteri kabinetfőnök-helyettes volt!
- *Milyen minőség ideálad van? Mit tartasz minőségi terméknek, szolgáltatásnak?*
- Shiba professzor tanításait követem, vallom. Nekem az a minőségi termék, szolgáltatás, ha megfelel a szabványnak, jogszabályban rögzített követelményeknek, emellett alkalmas a rendeltetési céljára (ugye tudjuk, ez nem mindig esik egybe) és még a látens, azaz a ki nem mondott vevői igényeket is kielégíti. Annakidején még Japánban vásároltam az első digitális hangolász rádiómat. Az évek során annak a termékcsaládnak még további 3, továbbfejlesztett modelljét vettem meg. Egyikben sem csalódtam, mindegyik hozott valami újat és mindegyik ma is kiválóan működik.

- *Nem hiányzik a minisztériumi lét és környezet?*
- A régi kollégák nagyon hiányoznak. Félévenként az „iparosokkal” össze szoktunk jönni a fővárosban, évente pedig Kápolnásnyéken. Sajnos, a többségük nem, vagy csak ritkán használja a számítógépet. Olyan is akad, aki még a mobiltelefonját sem nagyon kapcsolja be, otthon a ruhásszekrényben „őrzi” kikapcsolt állapotban. Az ifjabb kollégákkal többnyire a Facebook segítségével tartom a kapcsolatot. A folyamatos, állandó feszültség, stressz, kapkodás azonban már nem hiányzik.
- *Tudom, hogy régóta hódolsz az amatőr rádiózásnak. Még mivel tudsz kikapcsolódni, mi az, ami igazán pihentet? Hogyan telnek nyugdíjas napjaid?*
- Igen, még a 90-es években URH-A fokozatú rádióamatőr vizsgát tettem, számtalan érdekes hang- és csomagrádiós összeköttetésem, megfigyelésem volt azóta, még őrállomással is! Amikor eljöttem nyugdíjba, egy akkor már nyugdíjas barátom ezt mondta: na, mostantól nem lesz időd semmire! És ez nagyjából így is van! Az azóta eltelt időszakban sokat utaztam Nyugat-Európában. A kedvencem Hollandia, ezen belül Eindhoven. Hiába, vonzanak a finom sajtok és hosszú órákat el tudok ott tölteni a számítástechnikai, elektronikai termékek kínálatának szemlélgetésével. Aki családi házban lakik, az persze itthon sem unatkozik, mindig akad valami tennivaló. Kertészkedem, persze csak szerény mértékben. Abban a korban vagyok, hogy sajnos van hová vinni a virágot. Jónéhány éve hobbiszinten foglalkozom számítástechnikával. Az asztali gépemet én magam szerelgettem, bővítettem. 2 éve sikerült vennem egy olyan laptopot, amely végre kellően gyors és bírja a hosszú üzemidőt. Sok örömet lelem a kutyámban, a menhely után nagyon élvezzi a házi viszonyokat. Próbálok minél gyakrabban úszni, szerencsére a házamtól mindössze 400 m-re van a strand, a gyógyfürdő és az uszoda. Időnként az úszótársakkal messzebbre is elmerészkedünk az országon belül. Augusztus 25-től már ingyen utazom.
- *Válaszaidat megköszönve, további jó egészséget és boldog nyugdíjas éveket kívánok!*